

[Hanne Reintoft.]

formår ikke at holde igen på de høje lønninger ude i erhvervslivet til visse privilegerede og veluddannede grupper. Ønsker disse grupper at vise deres solidaritet med de dårligere lønnede, gøres det kun ved, at de i kraft af deres privilegium søger at trække de lavtlønnedes lønniveau op, og ikke ved, at de selv laver mere eller mindre barnlige foranstaltninger til hjælpeaktioner eller til at holde deres egen løn nede. Vi kan heller ikke regulere, om en dyr og god uddannelse bruges. Kvinderne er her især kostbare for vort samfund, fordi ikke alle går i arbejde efter endt uddannelse. På den anden side kan vi ikke sige, at vi byder den udeerhvervende kvinde den sociale service, de advancementsmuligheder osv., der gør, at vi kan rejse et berettiget krav om, at hun skal i arbejde.

Jeg er enig i det, der står i bemærkningerne til VS-forslaget om, at mesterlæren snart bør afskaffes, og at hele problematikken omkring lærlingenes uddannelsesløn så bliver enklere. Lad mig dog tilføje, at så længe mesterlæren består, kan man ikke umiddelbart begunstige arbejdsgiverne yderligere ved helt at forære dem deres i forvejen billige arbejdskraft, og at så længe man har mesterlæren, må lærlingenes lønkrav om 265 kr. om ugen fastholdes. Det er ikke lykkedes under overenskomstforhandlingerne, og lovgiverne burde nok overveje, når nu uddannelsesstøtten til lærlingene er så ringe, om vi ikke skulle skride ind her.

I det hele taget mener jeg, at erhvervslivet skal bære sin del af byrderne ved den uddannelsesreform, der må og skal komme, af den simple grund, at forbedrede uddannelsesmuligheder er nødvendige. Hvis erhvervslivet skal klare sig, er det også rimeligt, det investerer. Det er lidt af en barne-tro at tro, at bare det hele bliver flyttet over på skattebilletten, er det ordnet; de store skattemængder kommer jo ind fra de ganske almindelige og tit lavtlønnede lønmodtagere.

Lad mig konkludere ved at sige: ministerens forslag er aldeles uacceptabelt. Det indeholder kun en vis sikring af, at ungdommens uddannelsesfonds muligheder ikke undergår en yderligere forringelse, og det lægger alt for megen vægt på de lånemuligheder, som vi har fået undersøgt og har fået

sikkerhed for ikke af befolkningen føles som en rimelig og stimulerende form for uddannelsesstøtte. De uddannelsessøgendes forslag må gennemføres, men det kræver samtidig, at en indviklet problematik i forbindelse hermed også tages op af de studerende, og at man arbejder med på at løse problemerne.

Et forbedret uddannelsessystem med lige adgang for alle til alle uddannelser, ikke bare i ord, men i virkelighed, vil kunne betyde et vist skridt i retning af den øgede demokratisering, som vistnok alle også her i denne sal er blevet klar over er et stigende krav i befolkningen og et krav, befolkningen sætter stigende magt og udtryksevne bag.

Men situationen inden for vort uddannelsessystem forstås først rigtigt, når vi tager vort udgangspunkt i erkendelsen af sammenhængen mellem uddannelsessystemet og de bestående besiddelses- og magtforhold i samfundet. Her finder vi årsagen til, at uddannelsen fortsat ensidigt tilgodeser de privilegerede gruppers interesser, og at en virkelig tidssvarende uddannelsespolitik ikke kan blive fuldt tilgodeset, før magtforholdene i samfundet ændres. Den, der forsømmer analysen heraf, af den udeblivende uddannelsesreform og af de bestående magt- og ejendomsforhold, og blot opererer med begreber, der er uklare eller neutrale over for de forskellige samfundsgrupper, har meget ringe muligheder for overhovedet at nå resultater, for at blive hørt nogen af stederne. Hvis ungdommen vil have indflydelse svarende til sin talmæssige styrke, må den derfor også lave den analyse og have det rigtige udgangspunkt for at kunne stille kravene med de rigtige præmisser og kunne komme til den rigtige konklusion.

Niels Jørgen Nielsen: Når jeg har bedt om ordet, skyldes det ikke på nogen måde uenighed i det, der er fremført af mit partis ordfører, hr. Enggaard — jeg vil endda sige tværtimod, jeg giver det min fulde tilslutning. Men jeg vil gerne fremsætte et par bemærkninger i forbindelse med lovens administration. Det gælder for det første de såkaldte bruderklæringer, som jo i de senere år er vokset til et betænkeligt antal. Ved Københavns universitet udgjorde de pr. 1. september 1968 7 pct. af samtlige førstestegsansøgninger.